

קול צופיך

מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

יודע שהוא מטלטל דברים והוא מוציא דברים ולפעמים אופים ומבשלים ועושים כל המלאכות שהן לצורכי אוכל נפש, אז אתי לזלזולי בדיון יום טוב, לכן החמירו.

והשאלה האם החמירו ביום טוב יותר משבת? ואיך מחמירים? מה הפירוש שמחמירים ביום טוב יותר מאשר בשבת?

אומר הרמב"ם בהלכות יום טוב (פרק ... הלכה ..): "כל מה שאסור בשבת, בין שהוא דומה למלאכה או מביא לידי מלאכה, בין שהוא משום שבות – הרי הוא אסור גם כן ביום טוב אלא אם כן לצורך אכילה וכיוצא בזה. וכל מה שמותר בשבת מותר ביום טוב. ויש ביום טוב שאין בשבת: איסור מוקצה, שהמוקצה אסור ביום טוב ומותר בשבת, מפני שיום טוב קל משבת אמרו בו ואסרו בו חכמים במוקצה שמא יבוא לזלזל".

ומה המוקצים? "כיצד? תרנגולת העומדת לגדל ביצים, שור העומד לחרישה, יוני שברך [כל זה לא שייך לנזן], פירות העומדים לסחורה [זה שייך לנזן] וכיוצא בהם – הם מוקצה ואסור לאכול מהם ביום טוב עד שיכין אותם מערב יום טוב ויחשוב עליהם, אבל בשבת הכל מוכן אצל השבת. וכשם שמוקצה אסור ביום טוב כך נולד אסור".

לדוגמה פירות שעומדים לסחורה, אדם שיש לו חנות שהוא מוכר שמה ירקות או פירות או סוכר או אורז, והוא מסתחר בדבר הזה, לא קמעונאי שמוכר קילו קילו, אלא סוחר גדול. אז אם הסוחר הזה – יבואו אצלו ביום טוב ויגידו לו, אדוני, אנחנו רוצים אורז רוצים סוכר, ביסקויטים – זה מוקצה לדעת הרמב"ם ולדעת השולחן ערוך, ואילו בשבת – אין אוכל מוקצה.

דוגמה יותר ברורה: סחורה – יש מוקצה בסחורה ויש שאין מוקצה בסחורה. חנות שמוכר בגדים, בגדי ילדים, ארוז וסגור, בא השכן ורוצה ממנו בגדי ילדים ביום שבת, אסור, הבגד הזה מוקצה, אתה הכנת אותו לסחורה ואתה לא הכנת אותו בשביל

השיעור לעילוי נשמת :

מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

פרשת השבוע : במדבר

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תשנ"ח.

הלכות יום טוב וחג השבועות

שלום לקהל קדוש ונכבד לצופים ולמאזינים.

ראש חודש טוב ומבורך וחודש טוב ומבורך.

השנה יחול יום חג השבועות, יום מתן תורה ביום ראשון, דהיינו שבת זה ערב יום טוב, שבת וגם כן ערב יום טוב. ויש לנו גם חג השבועות, ויש לנו גם הלכות שבת השייכים לערב יום טוב ודיני יום טוב.

נתחיל בשני דברים כלליים בדיני יום טוב, דברים יסודיים.

הגמ' במסכת ביצה (ב') דנה בעניין ביצה שנולדה ביום טוב אם מותרת או אסורה לדעת בית שמאי או לדעת בית הלל, והנימוקים למה אסורה, והגמרא אומרת מדין מוקצה. והגמרא מקשה הרי יש לנו כלל בשבת אנחנו פוסקים כדעת רבי שמעון שאין דיני מוקצה רק בדברים היוצאים מן הכלל? והגמרא אומרת כך: מי כתב את המשניות? רבנו הקדוש! אז במקום אחד, "בשבת סתם לן כרבי שמעון, ו[אילו] ביום טוב סתם לן כרבי יהודה", דהיינו סתם לן כרבי שמעון שאין דיני מוקצה ואילו בדיני יום טוב פסק לנו הלכה כדעת רבי יהודה. למה בשבת מקילים יותר וביום טוב מחמירים יותר, לכאורה היה צריך להיות הפוך, יום טוב הרי זה קיל יותר! אז הגמרא אומרת כך: "שבת דחמירא – לא אתי לזלזולי בה, סתם לן כרבי שמעון דמיקל; יום טוב דקיל ואתי לזלזולי ביה סתם לן כרבי יהודה דמחמיר".

כלומר, בשבת אדם אסור לו לבשל ואסור לו לטלטל, ויש הרבה איסורים בשבת, כך שזה חמור, אז אם אנחנו מקילים לו באיסור מוקצה – הוא לא יבוא לזלזל עוד יותר. אבל ביום טוב כיון שאדם

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

אותם על השולחן, או בצלחת, אלא יכול לשים בצלחת קליפה של תפוז שראוי לבהמה ואח"כ ישים בה קליפות אלו. זה בשבת.

אולם ביום טוב – אוכל שלא ראוי לך וראוי לבהמה זה מוקצה, ואתה לא יכול להשתמש בו. ולדעת הגאון בסימן קי"ח משמע שהוא סובר כדעת השולחן ערוך שאומרים מוקצה כמו דעת רבי יהודה. ואז – ביום טוב, אם אתה רוצה לאכול ביצה [קשה] יש לך שתי אפשרויות, או שתשמור את הקליפות ביד כל הזמן, או שתשים על השולחן, והרי אתה לא רוצה לאכול ואתה תרצה להוציא את זה מהשולחן, עליך להוציא את כל המפה בשלמותה ולנער את הקליפות, או לשים בצלחת אוכל של אדם: לחם, עוגה, פרי – ואז כבר מותר לטלטלה. כלומר, ביום טוב יותר מוקצה!

בא רמ"א ואומר, אין דין מוקצה, אבל דין נולד יש. דהיינו אין דין מוקצה בסחורה, ואת השוקולד אתה יכול לאכול כמו שאמרנו קודם, אבל דין נולד כמו שאמרנו על קליפות של ביצים, או קליפות שלא ראויים למאכל אדם – יש להם דין מוקצה.

אומר השולחן ערוך של רבנו זלמן, שבאמת כך פוסקים כמו דעת הרמ"א לפי דעת המחמירים, פוסקים כדעת הרמ"א שאין מוקצה, אבל "נולד" יש! ולפוסקים כדעת השולחן ערוך יש מוקצה בכל, כמו דעת הרמב"ם. אבל גם אלה שפוסקים נגד השולחן ערוך, גם לדעת הר"י ור"ת שחולקים על השולחן ערוך – אז הם מודים שדין "נולד" יש, כלומר שאתה לא יכול לשים את הקליפות האלה לתוך צלחת שיש בה רק מאכל שראוי לבהמה ואין לך את הבהמה בחצר, זה לא כמו ביום שבת.

זה כלל אחד בדיני יום טוב שאנו מחמירים בו יותר משאר דברים.

יש עוד דין ביום טוב, ויש בו נפקא מינה למעשה.

כתוב בגמ' בביצה (דף כ"ב), שאם אדם יש לו נר דולק של שמן, ובא ומשתמש בו, כלומר לוקח קצת שמן מהנר הזה, אז "המסתפק ממנו חייב משום מכבה". שואלים התוספות (שם ד"ה

להשתמש בו ביום שבת. אוכל – לא אומרים מוקצה, אבל על בגדים אומרים מוקצה.

אדם נולד לו ילד, אז הוא קיבל מתנות, הוא קיבל ארבע חליפות של ילדים; אדם קיבל קופסאות שוקולד ארוזות וסגורות, אז הוא אומר לאשתו שאת ארבע חליפות הבגדים שקיבלנו – נשמור את זה למתנה, ואת הקופסת השוקולד קיבלנו כמה חבילות ואתם הארוזים האלה – ניקח אותם לתת אותם במתנה למישהו אחר, לכן תזהרי שלא נאכל אותם אנחנו. אז זה נקרא "מוקצה לסחורה". בשבת – אם אדם ירצה לאכול מהשוקולד הזה, שיאכל, לא אכפת לנו; אמרת? אמרת! מה יש! שאתה יכול ללכת לשכן שלך שיש לו חנות, שיפתח ויתן לך שוקולד. אבל הבגדים האלה שבבית שהקצית אותם למתנה זה כבר מוקצה, ואתה לא יכול להשתמש בהם, זה סחורה.

ביום טוב יותר חמור. אם יש לך אוכל שהקצית אותו לסחורה, דהיינו שהחלטת שזה למתנה ולא לאכול מזה, וביום טוב אתה מתחרט ורוצה לאכול מזה – אתה לא יכול לאכול מזה. זה דעת הרמב"ם.

והרמב"ם הוא לא יחיד בזה. גם השולחן ערוך פסק בדיני יום טוב כמו דעת הרמב"ם. ומיד נראה שהרמ"א חולק, "מוקצה – אף על פי שמותר בשבת, החמירו בו ביום טוב ואסרוהו. הגה – ויש מתירים במוקצה אפילו ביום טוב, אבל "נולד" אסור לדבריהם אפילו בשבת". ועל המשפט הזה "אסור לדבריהם אפילו בשבת" – עומד המגן אברהם למה כך אומר הרמ"א.

ואכן דעת הרמב"ם, הרי"ף והשולחן ערוך – יום טוב חמור יותר. וכאמור הדוגמא של השוקולד, ועוד נראה דוגמאות. דעת הרמ"א כדעת ר"י ורבנו תם, שיום טוב כמו שבת ואין מוקצה ביום טוב שיהיה יותר חמור משבת!?

עוד נפקא מינה. אדם בשבת יש לו אגוזים, שקדים; והוא שוברן ויש לו קליפות של אגוזים ושקדים. הקליפות אלו, אסור לשים

קול צופיך

מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבֵּי מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

בַּמְדַּבֵּר - תְּשַׁנ"ח - מֵאֵת מֵאֵת מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

אותו בתוך מלח עוד לפני שהדלקת אותו בו בתוך חול לפני שהדלקת אותו, אז מותר לך להדליק אותו וכשיגיע לחול הוא יכבה וזה בסדר גמור.

אומר הרמ"א כדעת התוספות: לא! הדלקת אותו – אין דבר, תשים אותו בתוך חול, מה יקרה? אתה הרי לא מכבה אותו עכשו, ועד שיגיע לחול הוא יכבה, אז זה גרם כיבוי ביום טוב וזה מותר. אז זה המחלוקת.

הטורי זהב הביא את ההלכה הזאת, ואומר: "נראה לי, שאם תוחב אותו בחול [כי ברגע שמגיע לחול בא עליו ונכבה] אולי גם הרא"ש מסכים על זה, אבל להשים תחבת הנר תוך כוס של מים – זה נראה לאיסור, דהוי כיבוי ממש". כלומר, אם אתה לוקח כוס של מים, לוקח נר דולק, מדברים לדעת התוספות, ושם אותו בתוך המים הזה, נכון שכרגע הוא לא נכבה, ועד שהוא יגיע למים זה יכבה, אומר הטורי זהב שזה כיבוי מוחלט ואסור לך לעשות את זה גם לדעת המקילים.

כלומר, לדעת השולחן ערוך – גרם כיבוי אסור ביום טוב, ולדעת הרמ"א שפוסק כדעת התוספות, גרם כיבוי מותר ביום טוב, ולדעת השולחן ערוך, אם הגרם כיבוי הזה אתה עושה אותו לפני שהדלקת אותו – מותר, וכן לדעת הרמ"א.

היום יש שעון "שעון של גז" שהשעון הזה, שמכוון אותו, כפי שאתה רוצה שעה, חצי שעה, או יותר מזה, זאת אומרת שאתה מכוון אותו לפי מה שאתה רוצה לפי האוכל שיתבשל או שיתחמם, אז עושה פעולה מסוימת, מנתק את המעבר של הגז לתוך ה... למבער, ואין לך גז, גמרנו, נכבה הגז. השאלה אם זה מותר ביום טוב לעשות או אסור? זה גרם כיבוי! אתה מפעיל את השעון שיגרום לך שבעוד שעה או בעוד חצי שעה זה יכבה. לדעת השולחן ערוך והרא"ש – אם הדלקת את הגז, זאת אומרת שהעברת את האש מאש לאש והולכת לגז, אז אתה רוצה לשים את השעון שיכבה? זה גרם כיבוי, אתה פועל באש עצמו! וזה אסור. אבל לפני שהדלקת את הגז, הגז היה כבוי, ואתה מכוון

(...): למה מכבה והרי זה גרם כיבוי, לא כיבוי ממש? יש לי מלא שמן ואני לוקח קצת, ועוד שעה עד שיכבה? ואני לוקח ממנו טיפה אז זה שעה פחות דקה ייכבה! אז זה גרם כיבוי? אומרים התוספות: זה נקרא כיבוי ממש.

ממשיכים התוספות ואומרים: ולך נראה שמכאן מותר להתיר – לקחת מנר של שעה גדולה, לחתוך אותו מלמטה, מכיון שבשעה שחותך אותו אינו מכחיש מהאור שלה כלל אף על פי שהוא גורם... עתיד לגרום לכך שהוא כבוי, ודוקא לחתוך אותה באור, אבל בסכין – אסור. אומרים התוספות שזה נר גדול, ואין לך זמן ולחכות לו שעה שלמה עד שייכבה. אז מותר לך לקחת אותו ומלמטה לשרוף אותו שיהיה פחות זמן, וייכבה יותר מוקדם.

אומר הרא"ש (ביצה פ" ס' ..): אסור ביום טוב לעשות זאת, כי כל גרם כיבוי שאתה נוגע בחפץ – אסור לעשות ביום טוב. ורק גרם כיבוי שאתה עושה אותו מחוץ לחפץ כפי שנבאר, מותר לעשות ביום טוב.

למשל: כתוב בשולחן ערוך (ס' .. סעי' ..), מי שיש לו נר של שעה ורוצה להדליקו ביום טוב וחס עליו שלא ישרף כולו, יכול ליתן סביבו קודם שידליקו דבר המונע מלהשרף בענין שייכבה כשיגיע לשם". אדם לוקח נר שדולק שעתים ורוצה רק שעה אחת לדלוק. לפני שמדליק אותו, ישים מסביב איזה בד רטוב, בכדי שכשיגיע הנר לשם יכבה. אומר רמ"א (שם ..): "ויש מתירים לחתוך נר של שעה באור, דהיינו שמדליקים מלמטה כדי לקצרה וכן נוהגים, אבל על ידי סכין אסור".

כלומר, המחלוקת בין התוספות להרא"ש, הרא"ש סובר שאם לוקח נר דולק ושם אותו בתוך חול או בתוך מלח ביום טוב: אסור, כי כשיגיע למלח או לחול, זה מכבה אותו. אבל אם לוקח נר טרם הדלקת אותו, ושמת אותו בתוך החול או בתוך המלח והדלקת אותו, אז מכיון שאתה שמת אותו בתוך החול או בתוך המלח לפני שהדלקת אותו – מותר. ודעת השולחן ערוך, כדעת הרא"ש, שמותר לך לעשות גרם כיבוי אם לא נוגע בנר, אלא שם

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

החדשה הזאת זה נקרא נולד, זה נקרא שאתה ממציא דבר חדש, אתה מוליד דבר חדש – נולד.

אותו דבר בחשמל, ברגע שאתה מחבר שני חוטים ביחד, אז אומרים שהחשמל נמצא ורק אתה מוציא אותו לאורה – לא! החשמל הזה לא נמצא, ועל ידי החיבור של שני החוטים ביחד, אתה יוצר מצב שידלק האור, אתה יוצר מצב שהפלטה תבער. היצירה הזאת שלך היא עכשו על ידי הפעולה שלך. היום יש בגז מציתים או מצית הרגיל, ועל ידי שבגז זה לא... כי זה לא חשמל, אבל במצית רגיל אז יש שפשוף של האבן, זה כמו שכותב הרמב"ם על ידי שיניים של ברבל, ואז זה מוציא ניצוץ, והניצוץ הזה אם אתה שם אותו על פשתן הוא בוער. זה נקרא מצית, גם לדעת הרמב"ם וגם לדעת הראב"ד - אסור.

וכתוב בשדי חמד שבדיעבד, על אף שצריך להשאיר מראש נר שדולק 24 שעות בכדי להשתמש בו, אבל כשאין לו, הולך לשכן, תן לי אש, יש לך אש? אומר לו: כן, קח אש. לא שאתה השכן... אתה הדלקת את זה עם גפרור את האש הזה?? או שזה היה לך מערב יום טוב? לא שאלת אותו! מותר לך. בשבת – אדם רוצה לקחת מהשכן שלו שלא מכיר אותו או מאדם אחר, זר, ולא יודע אם שומר שבת או לא שומר שבת – מים חמים, אז שישאל אותו אם זה מים חמים שהוחמו בשבת, או מערב שבת? אבל ביום טוב לא ישאל אותו, אין דבר, מותר לך להשתמש בדבר הזה. אבל לכתחילה עליך להשאיר אש דולקת 24 שעות שממנו תעביר לדברים אחרים.

סיכומו של דבר:

היצר הרע מוצא לאדם מתי להיות קמץ במצוות, בהלכות, בדינים. לא חבל? שבת ויום טוב? מה, אז במשך 48 שעות יהיה לך פלטה דולקת?? 48 שעות הגז יהיה דולק?? 48 שעות החשמל יהיה דולק? ומתחיל להיות לו קמץ, רחמנות, אסור, זה הרבה כסף, ממון ישראל כל זה הוא יודע את כל ההלכות כולם, אז הוא אומר לו מותר, גרמא, וימצא לו כל מיני קולות לכבות לו

את השעון שבעוד שעה או שעתיים השעון הזה יפעל, בינתיים הזרם של הגז פועל, ואתה מעביר אש ואתה מדליק אותו, ואחר כך השעון הזה בעוד שעה או בעוד שעתיים הוא בא לכבות, זה כמו שאומר השולחן ערוך לדעת הרא"ש, שאם הדלקת את הנר ושמת אותו בתוך חול – אסור, שמת אותו בתוך חול והדלקת את הנר – זה מותר. אותו דבר פה. ברגע שאתה הפעלת את השעון לעוד שעתיים ואחר כך הדלקת את הגז – אז זה מותר, אחרת זה אסור. ולכאורה היינו אומרים שזה כמו מים, ובמים לכאורה זה אסור, אבל לכאורה זה לא דומה למים, במים מה שאסרו, זה מדובר להדליק אותו אחרי שדלוק, אבל לפני ההדלקה אז זה רק גרם כיווי וזה מותר. זה המחלוקת שישנה.

מחלוקת נוספת, מחלוקת עקרונית. שוב פעם בדיני יום טוב.

אומר הרמב"ם בפרק ד' מהלכות יום טוב: "אין מוציאים את האש לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן המתכות, כגון ששוכחים אותם אחד בשני, או שמכים זו בזו עד שתצא אש, וכן הנפט החד ביותר, שהוא כמו מים שמנידים אותו עד שנדלק, או כלי זך קשה, או זכוכית מלאה מים שמניחים אותה כנגד עין השמש עד שיחזיר נוגה לפשתן ויאחז בו וידלק – כל זה וכיוצא בו, אסור ביום טוב, שלא הותר ביום טוב אלא להבעיר מאש מצויה, אבל להמציא אש אסור, שהרי אפשר להמציא אותה מבערב."

אומר על זה הראב"ד, ולמה לא אמר מדין נולד?

זאת אומרת, היום מי ממציא אש מאבנים, או לוקח כלי זכוכית עם מים או זכוכית מגדלת להדליק, היום לא עושים את הדבר הזה. אבל היום יש מצית, יש גפרור, יש חשמל. בשו"ת רב פעלים ח"א וגם כן בבן איש חי במדבר ט"ו שם כתב שמישהו רצה להתיר להדליק גפרור ביום טוב, לקחת גפרור ולשפסף אותו ולהבעיר אותו, וזה אסור, אומרים הרב פעלים הכתב סופר והחתם סופר, פה אתה יוצר דבר חדש מה שלא היה מקודם! מקודם יכולת לאחוז מהראש הגפרור הזה מהאדום או מהשחור זה לא משנה, ואחרי ששפספת יצרת דבר חדש! היצירה

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

ואם יש לו נרונים מוכנים – אין בעיה, שישאיר אותם ואין נפקא מינה בדבר. ואם יש לו ומדליק בשמן, טוב שיכין את הפתילות של השמן מערב יום טוב גם כן כפול, אבל אם לא הכין בפתילות של היום שיש רק לתחוב את הפתילות לתוך הפקק – אז זה מותר לעשות את זה ביום טוב עם קצת שינוי.

כתוב בשולחן ערוך בסימן תקכ"ט, שבכל ערב יום טוב רגיל, מכיון שיש מצוה לאכול בליל יום טוב לתאבון, לכן: "מהמנחה ולמעלה בערב יום טוב לא יאכל, שזה מכלל כבוד ערב יום טוב. מיהו, אם ערב יום טוב יחול בשבת, כמו השנה, אז יכול לקיים סעודה שלישית מוקדם, ויאכל מעט פת לכבוד יום טוב". זאת אומרת שאם חל כמו השנה שבת בערב טוב וצריכים לאכול בליל יום טוב סעודה עם לחם, אז אם אדם כל שבת רגיל להתפלל מנחה קטנה, מתחילים בדרך כלל מנחה קטנה ב-17:00 פה, אני אומר דוגמא, וגומרים ב-17:30, עד שילך הביתה יהיה 18:00 ועד שיתחיל לאכול, והיצר הרע ביום השבת הזה יעכב אות ולאכילה, ויגיד לו אתה רעב, תאכל ותאכל, וב-19:00 יגמור לאכול, ויבוא להתפלל, וב-20:30 – 21:00 ילך הביתה, הוא כבר לא יוכל לאכול סעודה של ליל יו"ט, ולכן בשבת זו יתפלל מנחה גדולה ויאכל מוקדם סעודה שלישית. אבל אם קרה מקרה שהוא לא התפלל מנחה גדולה הוא לא יכול לאכול מוקדם, הוא התפלל מניין ראשון ואכל ועד שבאו לו אורחים ועד שגמר את הסעודה הראשונה של שבת ב-12:00 והוא לא יכול כבר בשעה 12:30 – 13:00 לאכול, אז הוא רוצה לאכול אחר כך, או שישן ולא אמר שאני ישן בשביל שבילילה אהיה ער, אלא הלך לישון לכבוד שבת, אין הכי מותר לו, אבל אם אדם ישן ואומר אני אישן עוד שעה ואומר לאשתו אל תעירי אותי עכשו, תעירי אותי רק בעוד שעה אני רוצה לישון עוד שעה בכדי שבילילה אני אוכל להיות ער, יוצא שמכין משבת ליום טוב. אבל אם אדם ישן בשבת ולא מדבר כלום עם אשתו, הוא בעצמו ישן וישן עוד שעה, ולא מדבר כלום, מותר לו. האמירה הזאת – היא לא בסדר. אז אם אדם ישן והתאחר, קרה לו כמו שקרה לעם ישראל בחג השבועות בא

את הגז שלו. לא! אדם לא יתפתה להכנס לתוך המחלוקות אם גרמא מותר או גרמא אסור, לא יכנס לכל המחלוקות. אדם צריך מראש לתכנן את האוכל ולתכנן את המצב, או שישאר, נאמר דוגמא שהוא משתמש בפלטה חשמלית, ישאיר אותה 48 שעות דולקת! וגם ביום טוב, הוא לא צריך את זה כל הזמן? אין דבר! ביום טוב הוא הרי יכול לשים אוכל על הפלטה, הוא יכול לשים את הפלטה זה לא כמו שבת.

ואם יש לו גז דולק ביו"ט 24 שעות, אז שימשיך הלאה עוד 24 שעות. יש לו כירה חשמלית, ימשיך הלאה! לא יבוא עכשו להגיד שאסור ולא צריך את זה ביום טוב, אני אוכל מאכלי גבינה, הוא ימצא קולות... לא! אין לה שום קולא!

או הפוך – בשבת הוא לא ישתמש וביום טוב הוא ירצה להדליק את האש. אז מה? אני אדליק את האש... לא צריך את הגז ורק ביום טוב, אז אני אשאיר את זה כל יום שבת?? ניצוץ קטן אני לוחץ עליו היום, וממציא לו ניצוץ אחד ויבעיר לו את כל הבית שלו, כמו שכתוב אצל עשיו ויוסף, להבה יוצאת ושוּרף את הכל. ועל כן אדם מאוד מאוד צריך להזהר בדבר הזה.

דעת המגן אברהם בקי"ד ס"ק ו', שאם אדם לוקח נר ותוקע אותו בתוך הפמוט – אין בעיה ביום טוב. אדם לוקח נר ותוקע בפמוט וזה לא מחזיק מעמד ומתנדנד לו, אז רוצה לחמם אותו מלמטה בכדי להדביק אותו בתוך הפמוט, אז מתחילה הוא רצה להגיד שזה איסור ודאי משום ממחק, אחר כך אמר שזה גזירה אטו ממחק, הדבר הזה אסור לעשות.

ועל כן, כיון שיש לנו שבת וגם יום טוב, אז ביום שישי צריכים להכין שתי מערכות של פמוטים, דהיינו יקח פמוטים וידביק בשביל ליל יום שישי אחר הצהריים בשביל ליל שבת, וידליק במוצאי שבת לכבוד יום טוב, ושהכל יהיה מוכן פעמיים, שני מערכות פמוטים.

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

אשר במחנה, כל אחד קם וראה כבר מאוחר כבר, הנה השכינה כבר על הר סיני, אמרו שזה בושא ללכת שמה, מה – יגידו לי עכשו אתה בא?! עכשו אתה בא?! כולם באו מוקדם!! עכשו אתה בא?! כל אחד ברח מהאווהל שלו וברח למדבר. הולך משה רבנו, הקדוש ברוך הוא מחכה לכם!! אומרים – לא, אנחנו מתביישים לבוא! היצר הרע אמר להם שהם מתביישים לבוא. אמר להם משה, העם יוצא לקראת ה'! בואו!! זה אחד הטעמים לפי הפשט למה לומדים כל הלילה בליל שבועות, אבל תכף נראה שיש עוד טעמים לדבר הזה, לפי הסוד ולפי הקבלה. כך שתמיד ליצר הרע יש לו כל מיני אפשרויות לבלבל את האדם. יבוא ביום שבת ויכביד עליו, תישן, תנוח – יקום בשעת 07:00 יקום, אז יש לו עכשו "פסקי הלכה של היצר הרע", יאמר לו, תראה – בלילה צריכים לאכול לכבוד חג השבועות, אל תאכל עכשו סעודה שלישית, בכדי שתוכל לאכול בליל שבועות זה חיוב, זה מיום טוב, זה מתן תורה! אבל איפה מצוה בעתה ובזמנה! להלכה חייבים לאכול! ובאמת ההלכה היא שמותר לו לאכול סעודה שלישית, אבל לא יאכל הרבה אלא יאכל כביצה לחם, אם זה משביע אותו יאכל כזית לחם ולא יאכל הרבה, אבל אם באמת יבוא היצר הרע לאדם וירעיב אותו, יעשה אותו רעב בשעה 19:00, הרי אסור לו לאדם להיות רעב ביום שבת, לכן יאכל, אלא שלכתחילה אדם צריך להיות "חכם עיניו בראשו".

ביום שבת אם יש לו בהקפאה חלות, פיתות, אוכל, בשביל ליל יום טוב, אסור לו להוציא ביום שבת מהמקפיא אלא אם כן יכולים להיות מופשרים ולהיות ראויים לאכילה לפני השקיעה, שאפשר יהיה לאכול מהם. האם לא כן? אסור לך להוציא אותם. אתה רוצה להוציא אותם ולהכין אותם משבת ליום טוב, שבת לא מכין ליום טוב.

כמו כן, אם הוא אוכל בליל יום מאכלי גבינה, מאכלי חלב, והם במקפיא, ורוצה להוציא אותם מערב יום טוב בשבת אחר הצהריים – אסור להוציא אותם, כי אינו יכול לאכול מהם, בפרט

הקדוש ברוך הוא ואומר למשה רבנו תכין אותם יומיים למתן תורה, והכין אותם משה רבנו שלושה ימים והוסיף עליהם עוד יום אחד לכבוד מתן תורה, והיצר הרע שמקבלים תורה וזה מרגיז אותנו, תורה בשבילו זה סם המות, הוא לא יכול לסבול תורה, אז הוא אמר אני אראה להם ואני... בא אליהם ביום... הלילה ראש חודש, ראש חודש טוב ומבורך עליכם ועל כל עמו ישראל, ובראש חודש באו ישראל להר סיני, אז בראש חודש הוא אמר להקדוש ברוך הוא, מסכנים, הם עייפים – שינוחו קצת, וביום ב' לחודש אמר להם תתכוננו, ביום ג', ד', ה' – למאן דאמר, או אחרים סוברים שבד', ה', ו' – הכין אותם למתן תורה, ואמר להם התקדשו היום ומחר לדעת חכמים יומיים ולדעת רבי יוסי שלושה ימים, ובא ביום הראשון של הפרישה ובא היצר הרע ואומר להם, אתם צריכים להתכונן למתן תורה וצריכים ללמוד וצריכים להתכונן, בסדר, נתכונן, ובא אליהם ביום השני בלילה, מה אתם ישנים עכשו? בליל ג' לחודש של שלושת ימי הגבלה אתם ישנים?? אתם צריכים לא לישון, תשנו חצי שעה מספיק לכם, שעה מספיק לכם, הכנה למתן תורה, בסדר – הם שומעים, היצר הרע אומר להם את זה ושומעים בקולו ואין להם עדיין תורה שיוכלו להלחם נגד היצר הרע! בא בה' לחודש סיון ערב שבועות ואמר להם היום אתם צריכים להתכונן, להתכונן, להתכונן, וכך בלילה לא ישנו, וביום להתכונן ולהתכונן, רוצים לישון קצת בערב שבועות – לא! מה אתם ישנים!! מחר שבועות, מה אתם ישנים?! לא ישנים. בסדר. בא בליל שבועות, אמר להם, עכשו ליל יום טוב, יהיה לכם מתן תורה מחר, צריכים לאכול, מצוה לאכול לכבוד יום טוב, תאכלו, טוב – אוכלים, ועדיין לפני מתן תורה יכלו לאכול מה שהם רוצים, והם אוכלים, ואמר להם אתם יודעים מה? מותר לכם לישון חצי שעה, אחר כך תקומו! תזהרו! בסדר. הם אכלו, והיו עייפים כי אתמול בלילה לא ישנו, והיום לא ישנו, וכך עמדו במקומם וישנו עד הבוקר מרוב העייפות שלהם. בבוקר השכינה באה, הקדוש ברוך הוא בא להר סיני, אין עם ישראל!! קול השופר הולך וחזק, ויחרד כל העם

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

אותו דבר ב"ותודיענו": אמר "אתה בחרתנו", ובמקום שיאמר "ותודיענו" – עבר, אז בסוף הברכה יאמר "ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים", ואם לא אמר "ברוך אתה ה'..." אלא רק "ברוך אתה..." אז חוזר ו"ותודיענו", אומר "ותודיענו" וממשיך "וקדשנו... ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים". אבל אם אמר "ברוך אתה ה'..." לא חוזר ל"ותודיענו" וממשיך הלאה להתפלל. וכשבא הביתה, אסור לו לעשות שום פעולה שאסורה ביום שבת למרות שמותרת ביום טוב, עד שיאמר בפיו "ברוך המבדיל בין קודש לקודש" ואז מותר לו, אבל לא יוכל לאכול אלא יהיה מותר לו רק לעשות מלאכות.

אשה בבית, במוצאי שבת, רוצה להכין את השולחן, ולהוציא מהמקרר ואסור להוציא מהמקרר בשבת ורוצה להוציא מוקדם, גם כן לא יכולה, אלא היא צריכה לחכות עד שיצאו כוכבים, דהיינו עד זמן הדלקת הנרות שהוא 40 דקות אחרי... בערך 40 דקות אחרי השקיעה, וב40 דקות שאחרי השקיעה תתפלל ערבית של חג עם "ותודיענו", ואם לא אמרה, או שלא התפללה ערבית או שאין לה זמן להתפלל ערבית, אז לא יכולה לעשות שום פעולה עד שתאמר "ברוך המבדיל בין קודש לקודש". ואז יכולה להדליק נרות יום טוב ולעשות את כל המלאכות האסורות בשבת ושמותר לה לעשות ביום טוב, וברור שאסורה באכילה, כי היא צריכה בשביל זה גם קידוש וגם הבדלה.

במסכת פסחים (דף ק"ב) כתוב שכשחל שבת ולאחריו יום טוב, דהיינו שיום טוב חל ביום ראשון, אז הקידוש במוצאי שבת בליל יום טוב הוא קידוש והבדלה ביחד. ובגמרא יש מחלוקת מה קודם ומה בסוף? והגמרא אמרה: "והלכתא – יקנה"ז", דהיינו י"ן, קידוש, נ"ר – בורא מאורי האש, ה'בדלה – המבדיל בין קודש לקודש, ובסוף אומר ז'מן – שהחיינו.

ומכיון שיש כאן 'שהחיינו', אותן נשים שמדליקות נרות צריכות להדליק נרות לפני שיבוא הבעל בכדי לברך "להדליק נר של יום

אם אכלת בשר! אתה מוציא אותם למתי?? אתה לא יכול לאכול את זה בשבת, זה לא ראוי לך לאכול את זה, מה אתה מוציא את זה?! מה אתה מכין מעכשו ליום טוב?!

אז או שיוציאו אותם מהבוקר שיהיו ראויים לאכילה אחר הצהריים, או שישאיר אותם בערב, ובלאו הכי כתוב במגן אברהם, מובא בבן איש חי, שבחג השבועות בעיני "תמימות", בכל יום טוב של ראש השנה, אדם יכול להקדים מוקדם, ערב שבת שיתפלל ערבית מוקדם – מפלג המנחה, אבל בערב שבועות בעיני "תמימות". ומהדין יכולים להתפלל מוקדם ולאכול מוקדם, לקדש ממש בצאת הכוכבים, אבל נוהגים להחמיר שגם תפילת ערבית של ליל חג השבועות יהיה ממש "תמימות" ובצאת הכוכבים. לכן ההכנה של אוכל כל שהוא לפני כן אסור להכין אלא אם כן יהיה ראוי לאכול אותו ביום שבת.

בערבית של מוצאי שבת, ליל חג השבועות, מתחילים "אתה בחרתנו" ואומרים באמצע "ותודיענו... בין קודש לקודש". ה"ותודיענו" הזה זה במקום "אתה חוננתנו" שיש בכל מוצאי שבת. אותו דין! כמו שב"אתה חוננתנו", אם התחלת לומר "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה וחננו מאתך חכמה בינה ודעת ברוך אתה..." ולא אמרת "...ה' חונן הדעת", ונזכרת שלא אמרת "אתה חוננתנו", אתה אומר "אתה חוננתנו" וממשיך "וחננו מאתך...", אבל אם אמרת "ברוך אתה ה'..." אף על פי שלא אמרת "חונן הדעת" לא חוזר וממשיך הלאה. ואם תרצה – ב"אלקי נצור" להגיד "אתה חוננתנו" – תגיד "אתה חוננתנו".

אבל מי שלא אמר "אתה חוננתנו" בתפילה ולא אמר ב"אלקי נצור" – "אתה חוננתנו", אז אסור לו לעשות שום פעולה שאסורה בשבת ומותרת ביום חול, עד שיאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול" – אני מדבר כרגע על יום שבת רגיל, ואז מותר לו לעשות מלאכות מסוימות, אבל לאכול אסור לו עד שיעשה הבדלה על הכוס.

קול צופיך

מִן הַרְאֲשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבֵּי מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

בַּמְדַּבֵּר - תְּשַׁנ"ח - מֵאֵת מֵאֵת מִן הַרְאֲשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

שלא מברכים במוצאי שבת ובליל יום טוב מחשש שמא יקטום", כלומר שמא ישבור את העצים של הבשמים. שואל הר"ן – ויקטום?! מה קרה?? וכי אסור לחתוך עצי בשמים ביום שבת לצורך השבת?? ופה מדברים על יום טוב שאסור לחתוך את הבשמים ולקטום בשמים ביום טוב לצורך היום טוב?! אומר הר"ן – יותר מזה! הרי אדם יכול ללכת ביום טוב, ביום שבת לראות שיח של הדס, ולהתקרב ולהריח, אז למה פה יהיה אסור?? אלא חוזרים התוספות ואומרים שהמאכלים החשובים מיישב דעתו בלא ריח, ולכאורה אם לא אוכל מאכלים חשובים בליל יום טוב, אז הוא צריך לקחת בשמים!?

הרמב"ם כותב (סוף הלכות שבת פרק כ"ט) לוקחים בשמים במוצאי שבת, "מפני שהנפש דואבת ליציאת שבת, משמחים אותה ומיישבים אותה בריח טוב". למה במוצאי יום טוב לא עושים את הדבר הזה?? אז התוספות מסתפקים אם יש נשמה יתרה ביום טוב או אין נשמה יתרה ביום טוב. כתוב בזהר הקדוש, שיש בחינת נפש ונשמה יתרה ביום טוב! אם כך למה לא מברכים במוצאי יום טוב את הדבר הזה על הבשמים??

אלא העניין הוא: שבת – הנשמה היא מיוחדת! נשמה שבאה בשבת היא אותה נשמה שמלאכים הורידו לעם ישראל כשאמרו "נעשה ונשמע", וכשחטאו בעגל – באו מלאכים ולקחו את אותן הנשמות, את הוד הנשמות האלה החשובות, "ויתנצלו ישראל מעדיים", העדי הטוב הזה, התכשיט הטוב והנפלא הזה, ונתנו את זה למשה רבנו. משה רבנו לא רצה לקבל את זה. ואותן הנשמות של ששים רבוא – מתחלקים לעם ישראל בערב שבת, בליל שבת. ומכיון שכן – זה נשמות מיוחדות עם הוד מיוחד. הנשמות האלה, כשיוצאות במוצאי שבת, אדם מרגיש צער – ולכן תקנו את ברכת הבשמים. אבל יש נשמה יתרה גם ביום טוב ויש נשמה יתרה גם בראש חודש, אבל לא כמו אותן הנשמות המיוחדות שיש ביום שבת, ועל כן במוצאי יום טוב לא מברכים "עצי בשמים".

טוב" וגם יכולות לברך 'שהחיינו'. אבל אם הבעל בא וקידש, לא יכולות שוב לברך 'שהחיינו'.

וכל אדם ואדם במצב כמו השנה, צריך להכין נר נשמה בערב שבת בכדי שבמוצאי שבת תוכל האשה להעביר את האש מנר הנשמה הזו לנרות שרוצה להדליק.

שואל הרשב"ם: במוצאי שבת אנחנו מברכים י"ן, ק'ידוש, נ"ה, ה'בדלה, ז'מן; איפה בשמים?? למה לא מברכים על בשמים במוצאי שבת?? אומר הרשב"ם: "ולא מברכים על בשמים, לפי שאין מברכים על הבשמים ביום טוב, שהרי גם ביום טוב יש לנו נשמה יתרה כמו שבת", ממילא יש לך נשמה יתרה! אז מה תברך על בשמים עכשו במוצאי שבת?? לא הלכה הנשמה היתרה לכאורה!

שואלים התוספות, יש נשמה יתרה ביום טוב, אז במוצאי יום טוב תברך על הבשמים!! ואנחנו לא מברכים על הבשמים במוצאי יום טוב!! לא במוצאי יום טוב שאחרי שבת כמו השנה, ולא בכל מוצאי יום טוב רגיל!! אז אומרים התוספות שיש הרבה תירוצים לזה, הרבה טעמים לזה, והטעם העיקרי – אומרים התוספות, מפני שעל ידי שמחת יום טוב באכילה ושתיה, מועיל כמו בשמים". ככה אומרים התוספות. זה התוספות כאן. אבל התוספות בביצה הביאו לנו עוד טעמים, טעמים שעל זה אומרים התוספות כאן שלא מוצאים חן בעיניהם, כלומר שלא ניחא להו הטעם הזה. הם אומרים טעם אחר למה לוקחים בשמים במוצאי שבת רגיל, אומר, מפני שגיהנם מתחיל לבעור במוצאי שבת ומתחילים הרשעים שמה להשרף וזה מסריח, ובכדי שלא יהיה הריח של הגיהנם... ומי מריח את הריח הזה? אנחנו לא מברכים על הריח הזה, אף על פי כן ככה המציאות. אז שואלים התוספות, הלא ביום טוב גם כן לא עובדת הגיהנם? אז במוצאי יום טוב מתחיל גיהנם לשרוף את הרשעים!! אז אם כך המצב, אז במוצאי יום טוב הגיהנום של הרשעים מתחיל להסריח ולמה לא נברך "בורא עצי בשמים"!! אומרים התוספות "ויש אומרים

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

אותם ביחד, נחבר אותם ביחד, יהיה אסור להפריד, מכבה!
לקחת נר של אבוקה כמו של כל מוצאי שבת – איך נכבה אותו?!

ניקח למחלוקת אם בתוך חול או בתוך מלח או בתוך מים...
בעיה! לקחת שני גפרורים ולהדליק – זה אסור!!

אז יש שני אפשרויות: יש אפשרות אחת לקחת שני גפרורים, לא לשפשף אותם אלא לקחת שני גפרורים ולהדליק אותם מהנר שהאשה הדליקה ועל זה לברך "מאורי האש". וישים את זה בתוך צלחת שלא יכבה את הגפרורים האלה. או יקח גפרור אחד דלוק או כבוי זה לא משנה, או עץ אחר, ויקח אותו ויחבר אותו לנר שהאשה הדליקה, והרי הנר של האשה והגפרור הזה זה ביחד אבוקה – ויברך עליה ברכת "מאורי האש". אבל לחבר את שתי הנרות ביחד אסור, מפני שאחר כך לא תוכל להפריד אותם, אתה נקרא כאילו אתה מכבה, ונשפך מזה מעט מהפראפין של הנר וזה כעין גרם כיבוי או בפועל בידיים.

ועל כן, החכם עיניו בראשו, ויאמר לאשה שמדליקה נרות של ליל יום טוב, תדליקי את זה קרוב יותר לשולחן בכדי שיהיה אפשר לחבר את זה בעוד גפרור בכדי שיהיה לו אבוקה. ואם אין לו עוד גפרור, ואין לו אבוקה, או שפוחד מהדבר הזה, אז אין הכי נמי יברך על נר אחד בלבד. וכל מה שכתוב שאבוקה – זה מצוה מן המובחר, ולא שהאבוקה באה להגיד לך שאבוקה ולא נר אחד בלבד.

היום בערב ראש חודש סיון, תיקן השל"ה הקדוש תפילה מיוחדת לחינוך הבנים, ואם אדם לא אמר את זה היום – יאמר את זה הלילה, ואם לא אמר את זה הלילה יאמר את זה מחר.

כתוב בספר הזוהר הקדוש, שאדם שלומד בלילה, בליל שבועות את הלימוד המיוחד הזה, אשריו ואשרי חלקו, ובשמים אומרים לו בא ותקבל קדושה חלק מההארה של התורה. ובמחזור וגם בסידור, גם בתיקון, יש את המעשה הידוע של המגיד עם מרת הבית יוסף איך שבשמים שמחו על שמרת הבית יוסף למד בליל

דבר שני:

הגמרא מספרת, היה רבי יעקב בר אבא ורבא, כל מה שהיה עושה רבא – היה רבי יעקב שואל אותו: למה אתה ככה עושה?? למה ככה אתה מתנהג?? היה שואל אותו הרבה שאלות, והיה עונה לו. אז התארח אצלו פעם בשבת, וכל השבת הקשה לו קושיות – למה ככה ולמה ככה. כל מה שעושה – מקשה לו. הגיע מוצאי שבת, ובאו לעשות הבדלה, השמש שלו, של רבא – לקח נר אבוקה-נר קלוע והדליק את זה מנר שהיה דלוק ביום שבת כל השבת והביא את זה לרבא שיעשה הבדלה. אז פה הרשב"ם מלמד עליו זכות על רבי יעקב, שלא באמצע הבדלה הקשה לו אלא שתק לו, ואחרי שגמר אמר לו: רבא! למה השמש עשה ככה? אמר לו, אני לא יודע מה שהשמש שלי עושה, מה אכפת לי מה שהשמש שלי עושה, עזוב אותי! אמר לו, לא! השמש שלך לא יעשה דבר מבלי שאתה אמרת לו. אתה אמרת לו שככה יעשה, למה?? אמר לו, טוב, אני אגיד לך. וכי אתה לא יודע שאבוקה להבדלה מצוה מן המובחר? נכון שיש שמה נר, אבל יש מצוה מן המובחר לברך על אבוקה שתי נרות קלועות לברך. מצוה מן המובחר – אם אין לו – אין לו, אין נפקא מינה בזה, אבל אם יש לו - זה יותר לכתחילה הדבר הזה.

כתוב בשולחן ערוך: "מצוה מן המובחר לברך על אבוקה. ויש מי שאומר שאם אין לו אבוקה צריך להדליק נר אחר לצורך הבדלה חוץ מהנר המיוחד להאיר בביתם". לכתחילה צריך אבוקה. אין לך אבוקה – יש לך נר אחר. לא תאמר יש לי את הנר הזה שדלוק מליל שבת, לא! אלא אתה צריך להביא נר אחר חוץ מזה שיזכר שזה אתה מביא את זה בשביל הברכה "בורא מאורי האש".

במוצאי שבת ליל יום טוב שביליל יום טוב אנחנו צריכים לברך בקידוש: יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן?? שצריכים לברך שהחינו, ולברך על ההבדלה, ולברך "בורא מאורי האש"? איך נברך "מאורי האש"? אם ניקח שתי נרות שיהיה אבוקה ונקלע

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

בקיצור: לפי הספרדים הפוסקים כדעת השולחן ערוך, לפני חצות קוראים קריאת שמע בלי ברכת "המפיל", ברכות השחר מ"אלקי נשמה" עד "גומל חסדים טובים" קוראים את זה מיד בחצות, וברכות התורה בעמוד השחר, ונטלים ידיים בלי ברכה. לנוהגים כדעת המשנה ברורה – אחר חצות יקראו ברכות השחר, יקראו גם כן את הקריאת שמע לפני חצות לילה, אבל כשיברכו ברכות השחר לא יברכו את ברכת "המעביר חבלי שינה", וברכות התורה ישמע ממהו אחר שישן, או יכוון בברכות קריאת שמע (של תפילת שחרית – אהבה רבה), וברכת "על נטילת ידיים" – לדעת המשנה ברורה: אם הלך לנוחיות יברך "אשר יצר" יכול גם לברך "על נטילת ידיים".

הגמרא במסכת פסחים, מביאה מחלוקת בין רבי אליעזר בין רבי יהושע – האם ביום טוב אוכלים או לא אוכלים? אדם רוצה כל היום ללמוד תהלים ולא רוצה לאכול, חייב לאכול או לא חייב לאכול ביום טוב? אומר רבי אליעזר: או כולו לה' או כולו להדיוט. אומר רבי יהושע, לא, חלקהו – חציו לשמים, לקדוש ברוך הוא, וחציו לעצמך לאכילה ושתיה. ואומר רבי יוחנן, למה? כי פסוק אחד אומר "עצרת לה' אלקיך", ופסוק אחד אומר "עצרת תהיה לכם", אומר רבי יהושע – חצי חצי. אמר רבי אלעזר: "הכל מודים דבעצרת בעינן נמי לכם", בעצרת – בשבועות, כולם מודים שצריכים לאכול וצריכים להנות. שואל הבן איש חי, מה יש בעצרת שבעינן לכם, ומה יש מצוה לאכול, הרי מצוה ללמוד?! מה אתה אוכל כל היום?! מה אתה אומר – "נמי לכם"? חצי חצי?? אדרבה ירבה בתורה!! אומר רש"י: למה אנחנו אומרים שבעצרת יש לנו מצוה באכילה? שמחה? מפני שמצוה בעצרת לאכול ולשתות ולומר שמקובל עליו יום זה לישראל שניתנה בו תורה והוא שמח! והגוף שלו רוצה לשמוח על ידי אכילה ושתיה. אז חשבנו שאדם יאכל משהו לכבוד שבועות וזה הכל. באה הגמרא ומשווה את האכילה של יום חג השבועות לאכילה של ערב כיפור ושל פורים. אז בסדר, אוכלים יותר...

חג השבועות עד אור הבוקר ואחרים לא היו, וכתוב שמה את המעשה באריכות, והרב בן איש חי כתב אותו בקיצור.

הסדר לפי הזוהר: זה תנ"ך – ראשי פרקים, לא כל התנ"ך, אי אפשר לקרוא את כל התנ"ך בלילה, אלא שלושה פסוקים מתחילה ושלושה פסוקים מהסוף, ואת פרשת "ואתחנן" קוראים את כל הפרשה וחלק מפרשת "יתרו", תרי"ג מצוות, מדרש חז"ל על מתן תורה, האדרא רבה-זוהר.

ויש אנשים שדוקא בליל שבועות רוצים ללמוד גמרא, או ללמוד משניות ביכורים – אין הכי נמי, בבקשה, אבל קודם ילמדו את התנ"ך, ילמדו קטע מהמדרש, קטע מהזוהר ואחר כך ימשיכו את לימודם.

אבל החשיבות והמעלה, זה כל הסדר כמו שכתוב בזוהר הקדוש. ומכיון שהם יודעים מה שהולך בשמים, וזה נקרא השושבינים וזה נקרא העטרה שמכינים להכנת אור התורה, לכן שאדם ילך בדרך הזאת.

מי שלא ישן בליל שבועות כל הלילה – לפי הספרדים, לפני חצות לילה יקרא קריאת שמע בלי ברכת "המפיל", אחרי חצות יקרא ברכות השחר מ"אלקי נשמה" עד "גומל חסדים טובים לעמו ישראל" בלי ברכת התורה. בבוקר בעמוד השחר יטול ידיים בלי ברכת "על נטילת ידיים" ואחר כך יברך ברכות התורה.

לפוסקים כדעת המשנה ברורה – אחרי חצות יקראו ברכות השחר, אבל את ברכת "המעביר חבלי שינה" לא יגידו. ברכות התורה יש מחלוקת אם יברכו או שלא יברכו, והולכים לבקש ממהו אחר שישן בלילה ואומרים לו תכוון להוציא אותי ידי חובה. או שכשיברכו ברכות של קריאת שמע יכוון בזה לצאת ידי חובה, ואחר העמידה יאמר איזה קטע מהפוסקים.

ברכת "על נטילת ידיים" לדעת הרמ"א והמשנה ברורה למעשה – אם עשה צרכיו יכול לברך, ואם לא – לא יכול לברך.

קול צופיך

מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבּ מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

היה מוריד עליהם טל, והמלאכים "ידודן ידודן" – הפשט הוא שמחזירים אותם? לא! אלא הפשט "ידודן" – כמו שהאשה מדדה את הבן שלה הקטן, מושכים אותו ומושכים אותו בחזרה, והקדוש ברוך הוא מחכה עד שיביאו המלאכים את כל עם ישראל.

בשביל מה ה' עשה ככה? מסכנים עם ישראל יעופו? בשביל מה צריכים ללכת כל כך רחוק?? לסבול??

אומר הרב בעל הבן איש חי משל למלך שהיה לו יועץ לכל העניינים, פיקח עצום, לענייני מדינה, לענייני בטחון, לענייני כלכלה על הכל היה מתייעץ אתו. והיה לו בן יחיד, וכשבא היועץ, אמר לו המלך לבן צא החוצה אני צריך לדבר עם היועץ. הבן הזה, הילד, היה לו עגמת נפש, אמר: אני הבן שלך! והוא סך הכל יועץ! מה אתה זורק אותי החוצה?! אני לא חשוב?! אז היתה לו עגמת נפש!! ובכל פעם היה לו ילד שמרגיש לא טוב, והמלך היה עם היועץ ומתחשב אתו ולא היה מתחשב עם הילד. יום אחד הלכו לצוד ציד, המלך והיועץ שלו והבן שלו, ולכל אחד היה סוס, ובאמצע הדרך הסוס של הבן נפל, הבן לא ידע טוב לרכב על הסוס ונשברה לסוס הרגל. אמר המלך: וכי נחכה אנחנו?! נעזוב את הסוס הזה! אמר המלך ליועץ שלו, תרד מהסוס שלך, קח את הבן שלי, תרים אותו ותשים אותו על הסוס שלך ואתה תלך אחריו ברגל. התחיל הילד לשמוח שמחה גדולה. אמר לו אביו, על מה אתה כל כך שמח?? אמר לו, בודאי שאני שמח, כל הזמן חשבתי שאתה מעריך את היועץ יותר ממני, ועכשיו אני רואה שאתה נותן ליועץ לעבוד יותר קשה לכבודי, עכשיו אני יודע כמה אתה מעריך אותי. ככה גם עשה הקדוש ברוך הוא, בתחילה בא משה למרום והמלאכים התחילו להתווכח עד שקיבל את התורה, אז אומרים ישראל, המלאכים – מלאכים! ומשה הצליח, ואנחנו מה אנחנו? אנחנו לא משה רבנו! מה עושה הקדוש ברוך הוא? מעיף אותם! תדעו מה זה "קול ה'", ואחר כך מחיה אותם והמלאכים באים ומלויים אותם, אתם

הגמרא אומרת שרב יוסף – ביומא דעצרתא אמר "עבדי לי עגלא תילתא" עגל שלישי לבטן, אמר – "אי לאו האי יומא, כמה יוסף איתא בשוקא". והגמרא אומרת שאם היה אחד עניו בדור שלהם, היה זה רב יוסף שהיה עניו גדול, והוא אמר וביקש שיעשו לו עגל שלישי לבטן, אמר, אם אני לא הייתי לומד תורה, אם לא היה היום הזה של מתן תורה, כמה יוסף יש ברחוב!! מה ההבדל ביני לבין כולם?? על ידי לימוד תורה!! עכשו אני חכם ואני רב, ולכן אני אוכל עגל!! זה רב יוסף?! זה יום עצרת?! זה אוכלים בו עגל משולש?! זה המעלה הכל כך חשובה?! ורב יוסף, ידוע שהיה בקי, סיני היה!

כתוב בגמרא בשבת: "דרש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא, בריך רחמנא דיהיב אוריין תליתאה, לעמא תליתאה, על ידי תליתאה, ביום תליתאה ובירחא תליתאה". אמר, ברוך ה' שנתן לנו תורה משולשת – תורה נביאים וכתובים; לעמא תליתאה – כהנים לויים וישראלים; על ידי תליתאה – אולי אנו מבינים על ידי שלושה: משה אהרן ומרים? לא! אומר רש"י, על ידי תליתאה, על ידי משה שהוא שלישי לבטן; ביום תליתאה – לפרישה; בירחא תליתאה – בסיון. גם כאן שלישי לבטן מחשיבים אותו. אומר רב יוסף – לא על עצמו אלא על כולם, החשיבות של עם ישראל, המעלה של עם ישראל, ה"אתה בחרתנו" של עם ישראל זה היום הזה! ביום שבאנו להר סיני ונתן לנו את התורה וה' נגלה עלינו בהר סיני ושמענו קול אלקים חיים מדבר מתוך האש, ובכל שנה ושנה בחודש תליתאה, בו' לחודש סיון יש את ההארה של ההתגלות הזאת, יש שמחה מיוחדת, לכן אומר: תקח את ה"שלישי לבטן", תאמר על משה רבנו שהוא לקח את התורה והביא אותה לעם ישראל ועשה את זה בענווה גדולה, אז זה שמחה גדולה שנתן לנו את התורה.

ואומרים חז"ל על הפסוק "מלכי צבאות ידודן ידודן" – שכל מילה שהקב"ה היה אומר, והכוונה לא למילה אלא לכל אות, כל הברה, היו ישראל נדחים שלש מאות פרסה! וחלק מהם היו מתעלפים,

קול צופיך

מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי
הַרְבֵּ מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

בַּמְדַּבֵּר - תִּשְׁנִי"ח - מֵאֵת מֵאֵת מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

הַדִּיבּוּרִים לֹא טוֹבִים, כִּי עֵצֶם הַעֲנִיִּין שְׂמַדְבְּרִים זֶה לֹא טוֹב. אֲנַחְנוּ מֵאֲמִינִים בְּנֵי מֵאֲמִינִים שְׁעַם יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹתוֹ יִישָׂא, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹתָהּ תִּשָּׂא, וּבַעֲיָקֵר וּבַמִּיּוּחַד – אִם אֲנַחְנוּ נִשְׁמָר עַל הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ עַל כָּל הַתְּרִי"ג מִצְוֹת.

אֲרִיָּה לִוֵּי נ"י

אֲמֵן וְאֲמֵן... עֵרֵב טוֹב כְּבוֹד מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ...

עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ נִיגַשׁ לְשׁוֹאֵל בְּבִנֵי בֵרֶק, בְּשַׁעָה טוֹבָה וּבִרְוַךְ ה' עֲכָשׁוּ הוֹקְמָה נְקוּדָה חֲדָשָׁה בְּבִנֵי בֵרֶק, הַשׁוֹאֵל הוּא אֱלִיהוּ וַיִּזְוֵי בְּכָבוֹד.

הַשׁוֹאֵל הַשְּׁנִי: אֱלִיהוּ וַיִּזְוֵי מִבְּנֵי בֵרֶק.

עֵרֵב טוֹב לְכָבוֹד מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ וְעֵטְרַת רִאשׁוֹנוּ, מִרְן הַגְּאוּן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן רַבֵּי מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ ה' יִשְׁמְרֵהוּ וַיְחַיֶּהוּ, מִמְּשִׁיךְ דְּרַכּוֹ בְּקוֹדֶשׁ שֶׁל גְּאוּן עוֹזֵנוּ וְתִפְאָרְתֵנוּ חֲכָם יוֹסֵף חַיִּים בַּעַל הַבֵּן אִישׁ חַי עִלְיֹו שֶׁלֹּם, זְכוֹתוֹ תִּגַּן עֲלֵינוּ וְעֲלֵיכֶם וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, אֲמֵן.

אֲנַחְנוּ בְּמִרְכַּז הַרוּחָנִי לְתוֹרָה בְּבֵית כְּנֶסֶת תִּפְאָרַת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחַב יוֹסֵף חַיִּים 6 בְּפֶרֶס כֶּץ בְּבִנֵי בֵרֶק, שְׂמַחִים לְהַצְטַרֵף לְשִׁיעוּר קוֹל צוֹפִיךָ וּמִזְמִינִים בְּזֶה אֶת תּוֹשְׁבֵי הָאֶזוֹר בְּבִנֵי בֵרֶק רֵמַת גֵּן וְהַסְבִּיבָה, אֲבָרְכִים וּבְנֵי תוֹרָה – לְהַשְׁתַּתֵּף בְּשִׁיעוּרֵי הַתּוֹרָה שֶׁל כְּבוֹד מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן, וַיְהִי רְצוֹן שֶׁה' יִרְחִיב גְּבוּלְךָ בְּתַלְמִידִים וַיִּזְכֶּה מִרְן שְׁלִיט"א שְׁכַסָּאוֹ יְרוּם וַיִּשָּׂא וּגְבָה מְאֹד, וַיֵּאֲרִיךְ יָמָיו עַל מַמְלַכְתּוֹ מְאֹד מִמְּלַכַת הַתּוֹרָה, וְתִזְכֶּה לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צְדָקָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אֲמֵן. [מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן זְצוּק"ל: אֲמֵן, וְכֵן לְמַר].

אַרְבַּעַה שְׁאֵלוֹת לְמִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן [צְחוּקִים בְּקֵהֵל]. שְׁאֵלָה רִאשׁוֹנָה: מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ חֲכָם יוֹסֵף חַיִּים עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם כְּתַב בְּסִפְרוֹ עֵטְרַת תִּפְאָרַת וּבְסִפְרוֹ לְשׁוֹן חֲכָמִים ב"לִשְׁם יְחוּד" לְסִפְרֵי הָעוֹמֵר: "הַרִינִי מוֹכֵן וּמִזְמוֹן לְקִיִּים מִצוֹת עֲשֵׂה מְדַאוּרִי"תָא" וכו'. וְהֲלֹא קִיַּיֵּמָא לָן שְׂמַצוֹת סִפְרֵי הָעוֹמֵר הֵיא מְדַרְבְּנָן? אִיךָ כְּבוֹד

הַמְּלָאכִים?! חֲשַׁבְנוּ כָּל הַזְמַן שֶׁאַתֶּם הַמְּלָאכִים חֲשׁוּבִים וְאַתֶּם עוֹבְדִים לָנוּ?! אַתֶּם מִשְׁרְתִים אוֹתָנוּ כְּאִילוֹ אַתֶּם הַנְּהַגִּים שְׁלָנוּ?! כְּמוֹ הַבַּעַלִּי עֲגֻלוֹנִים שְׁלָנוּ?! וְעוֹזְרִים לָנוּ?! אוֹהוּהוּ! מְלָאכֵי צְבָאוֹת יִדּוּדוֹן יִדּוּדוֹן!! נִתַּן לָנוּ שְׂבַח גְּדוֹל וְלֹא יִדְעֵנוּ מִהַ עֵרֶךְ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל.

מֵרַאשׁ חוֹדֶשׁ סִיּוֹן כָּבֵר אֲנַחְנוּ צְרִיכִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ הַכְּנָה לְהַאֲרָה שֶׁל קִבְּלַת הַתּוֹרָה. וְאִם אָדָם מִכֵּין עַצְמוֹ לְהַאֲרָה שֶׁל קִבְּלַת הַתּוֹרָה – הוּא מְרַגֵּשׁ אֶת הַהַאֲרָה.

יְהִי רְצוֹן שְׂנִזְכֶּה לְקִבְּלַת הַתּוֹרָה, וְלַהַאֲרָה שֶׁל תּוֹרָה, וְלִזְכוֹת הַתּוֹרָה, וְנִזְכֶּה לְכָל מִיּוֹדֵי דְמִיטָב וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֵאמַר אֲמֵן.

פִּינַת הַשׁוֹאֵלִים: הַמְּנַחָה – אֲרִיָּה לִוֵּי נ"י.

אֲמֵן וְאֲמֵן. עֵרֵב טוֹב לְמוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ, עֵרֵב טוֹב קֵהֵל קְדוֹשׁ וְנִכְבֵּד. הָעֵרֵב בְּעֵזְרַת ה' כְּהַרְגֵלְנוּ יֵשׁ לָנוּ שְׁתֵּי שְׂמוֹת, הַמְּקוֹם הַרְאִשׁוֹן יְהִי מְנַתְּנִיָּה מֵהִיִּשְׁבִּיבָה מְנַתְּנִיָּה, וּבְמִקְוֶם הַשְּׁנִי מֵהַעִיר בְּנֵי בֵרֶק. בְּרַצוֹנִי לְצִיּוֹן בְּרִשׁוֹת כְּבוֹד הַרְבֵּ, כִּי הַנְּקוּדָה בְּנַתְּנִיָּה הוֹקְמָה בְּתַרְוַמְתּוֹ שֶׁל הַרְבֵּ בְּנִיּוֹ לִיִּזְוֵי ה' יִשְׁמְרֵהוּ וַיְחַיֶּהוּ, יְהִי רְצוֹן שְׂזָכוֹת זֹאת תַּעֲמוּד לּוֹ וְלְכָל מִשְׁפַּחְתּוֹ. אֲנַחְנוּ כַּעַת נַעֲבֹר לְשׁוֹאֵל מֵהִיִּשְׁבִּיבָה בְּנַתְּנִיָּה, תַּלְמִיד מֵהִיִּשְׁבִּיבָה גִּיל סַנְדֵר – בְּכָבוֹד.

הַשׁוֹאֵל הַרְאִשׁוֹן – גִּיל סַנְדֵר מֵהִיִּשְׁבִּיבָה בְּנַתְּנִיָּה:

כְּבוֹד הַרְבֵּ עֵרֵב טוֹב. הָאֵם בְּיָמֵים שְׁבַהֵם מְדַבְּרִים הָאֵם הַתְּקוּמָמוֹת שֶׁתּוֹבִיל לְמַלְחָמָה ח"ו, בְּעַקְבוֹת הַכְּשִׁלוֹן בְּתַהֲלִיךְ הַמְּדִינִי – הָאֵם מוֹתֵר לָנוּ מִבְּחִינָה הַלְּכָתִית לְוֹתֵר מֵעַט מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל הַשְּׁלָמָה וּלְבֹא לְקִרְאָת הַגּוֹיִים?

מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן זְצוּק"ל

אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עֲכָשׁוּ עַל הַתּוֹרָה. הַתּוֹרָה הִיא שְׁלָמָה. עַם יִשְׂרָאֵל שְׁלָם וְאַרְץ יִשְׂרָאֵל שְׁלָמָה. הַכָּל שְׁלָם. לֹא צְרִיכִים לְדַבֵּר עַל לְחַתּוֹךְ מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְלְחַתּוֹךְ מֵהַתּוֹרָה, וְלְחַתּוֹךְ מֵעַם יִשְׂרָאֵל, זֶה

קול צופיך

מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבֵּי מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

בַּמְדַּבֵּר - תְּשַׁנְיָח - מֵאֵת מֵאֵת מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

בנוגע ללבוש צנוע – כל אשה ואשה צריכה לדעת שאם היא רוצה להביא ברכה לבית שלה, ברכה – אני לא מדבר על ברכת "שהכל נהיה בדברו", אלא פרנסה טובה לבית, זה אם היא לובשת בגד צנוע בבית, כשבעלה מברך או כשהיא מברכת או כשהילדים מברכים והיא לובשת בגד צנוע – אז היא מביאה ברכה לבית. אם חס וחלילה האשה לא לובשת בגדי צניעות והבעל מברך, אז הגמרא אומרת במסכת נדרים שמביאים עניות לבית. כל כך הדבר הזה חמור מאוד. אבל אם האדם הזה הזמין אורחים, או שהוא אורח במקום אחר, איך יעשה ברכת המזון? המוציא? מה יעשה? הוא לא יכול להגיד לבעלת הבית תלבשי בגדים... אם יש לה שכל היא מעצמה תלבש, אבל היום לפעמים הולכים לפי ה"מודה" וחושבים שזה החשוב ושזה הקובע. אז אם אדם נמצא במקום כזה, יש שתי אפשרויות, לדעת השולחן ערוך – יעצום את עיניו ויברך. אדם נמצא באוטובוס ורוצה ללמוד משניות ורוצה ללמוד תהלים, ודוקא כסה אחד לפניו ישבה אשה לא צנועה, לא בבגדי צניעות, אז יש לו שתי אפשרויות, אפשרות אחת - לקחת את התהילים ולשים מול פניו, הרי עושה חציצה ומחיצה ואז יוכל לקרוא את התהילים, אבל אם הוא קורא משניות בעל פה ואין לו ספר, יעצום עיניו ויקרא. ואם הוא רוצה לצדד – עוד יותר טוב, אבל מהדין מספיק לעצום את העיניים.

ומכאן תוכחת מגולה ומוסר לנשים כולם, שהנשים צריכות להזהר כשהנשים עושות איסור – הן גורמות לאחרים לעשות איסור, הן גורמות לאחרים לברך ברכה שאינה צריכה וברכה לבטלה ולהוציא שם שמים לבטלה ומביאות עניות לעולם ולעצמן.

בנוגע לופלים. פעם היו עושים את הבצק של הופלים מעמילן או מקמח תפוחי אדמה או מקמח תירס, היום כנראה שהתירס ביוקר והקמח בזול, היום רוב הופלים עשויים מקמח חיטה. אילו הופלים היו כמו הגביע של הגלידה, היינו אומרים שזה בטל, הגלידה עיקר והגביע טפל. אבל בוופלים, האוכל וופלים כוונתו גם לקמח של החיטה של הביסקויט הזה שנמצא למעלה, וגם

מִרְן מֵיִשֵּׁב אֶת דְּבָרֵי הַבֵּן אִישׁ חֵי בְּזֵה? וְהָאֵם צָרִיךְ לְהַשְׁמִיט אֶת הַמִּילָה "עֲשֵׂה" מֵה"לֶשֶׁם יַחֲוֹד"?

שאלה שניה: נשאלנו על ידי רבנים אשר עורכים חופות וקידושין כיצד ינהגו לגבי הברכות, כאשר ישנם שם לצערנו נשים אשר אינן לבושות בלבוש צנוע? האם מספיק שיעצמו עיניהם בשעת הברכות או שישוּבבו את גופם לצדדים?

שאלה שלישית: ראינו תשובה בירחון התורני אור תורה שעל גלילית או על ופלה מברכים "שהכל". על ופלה בלי שכתוב טעם שלא מברכים עליו כלל. מה דעת מִרְן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן בְּדִין הַזֶּה?

ושאלה רביעית ואחרונה: בדין הרואה חכם גדול מחכמי ישראל, האם צריך לברך עליו בשם ומלכות "ברוך שחלק מחכמתו ליראיו"? או שלא וכדעת הבן איש חי?

עכשו רצינו שדברי התורה האלו יהיו לרפואת מורנו ורבנו הרב הגאון רבי יוסף זליכה רבה של פרדס כץ, יהי רצון שהקדוש ברוך הוא ירפאהו רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף [מִרְן הַרְאִשׁוֹן: צ: מֵה שֶׁם אֲמוּז? מֵה שֶׁם אֲמוּז?] וישוּב לֵאמֹר כַּבְּתִחִילָה. אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רָצוֹן.

מִרְן הַרְאִשׁוֹן צְצוּק"ל

יהי רצון שיהיה לרפואתו של הרב הגדול והחשוב מזכה הרבים רבי יוסף זליכה, שה' יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים וישלח לו רפואה שלמה ויחזור ל"חדש ימינו כקדם".

אנחנו נוהגים כמו שכתב בבן איש חי ובספר אורח חיים, ובספר לשון חכמים – להגיד "לשם יחוד... לקיים מצות עשה" אנחנו את המילה "דאורייתא" לא מוסיפים. רק אותם שמתפללים לפי הכוונות הם מוסיפים את המילה "מדאורייתא" בכדי לחבר ולצרף את ה... כמו למאן דאמר שזה חיוב דאורייתא וגם לחבר ולצרף את כל הכוונות הידועות כמו שהם מכוונים. ועל כן לומר "מצות עשה" אבל הם לא אומרים את המילה "דאורייתא" רק למכוונים.

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

במדבר - תשנ"ח - מאת מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

של אותו חכם ולברך "ברוך שחלק מחכמתו ליראיו" אז גם אתה תהיה "יראיו" וגם לך יחלקו מאותה חכמה.

וטוב שאנחנו מסיימים בברכה הזאת, מפני שכבר הזכרתי כמה פעמים שכשיבוא המשיח ואנחנו נראה את משה ורבנו ואת המשיח, והרבה פוסקים שואלים האם לברך על משה רבנו "שחלק מחכמתו ליראיו" או לא נברך? נברך על מלך המשיח את הברכה הזאת, או שהחיינו, מה נברך?? יש מי שאומר, למה לא? תברך! ויש מי שאומר, לא, אם אתה מכיר את החכם – אז אתה מברך עליו, אבל אם אתה לא מכיר אותו מה תברך עליו? אם כן זו בעיה אם כן יברכו או לא יברכו, ועוד בעיה האם יברכו עם שם ומלכות או בלי שם ומלכות, אז זה בין השאלות שנשאל את אליהו הנביא ונשאל את משה רבנו ונשאל את המשיח, ונשאל אותם איך הברכה ואיך מברכים, ואז נברך עם שם ומלכות, ויהי רצון שנזכה בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

לדבר המתוק שיש בינתיים. נכון הוא שאם היה גלידה ומלמעלה ופל ומלמטה ופל ולמעלה ביסקויט ולמטה ביסקויט וכוונתו רק לאכול גלידה – אז מברך על הגלידה ופוטר את הביסקויט, אבל בופלים זה שונה כי מתכוון לשניהם, וכיון שמתכוון לשניהם אז מברך מזונות ופוטר את השוקולד שבפנים.

וצריך להזהר בופלים אם רוצה לאכול הרבה מהם, באופן שיש לו תאבון, אז צריך לעשות חשבון שיהיה בופל שאוכל ובקמח הזה שאוכל ובבצק הזה שאוכל – שיעור שיש בו כדי כזית תוך כדי אכילת פרס, תוך ארבע דקות, וזה קשה מאוד לאכול תוך ארבע דקות כל כך הרבה ופלים. לסיכומו של דבר – בופלים של היום מברכים מזונות ופוטרם את מה שבפנים.

בנוגע לברכה: בבן איש חי לא זכור לי שאמר על רב שמברכים עליו "שחלק מחכמתו ליראיו" בלי שם ומלכות, אלא אמר זאת על ברקים ועל רעמים, או על הרואה את חברו שצריך לברך שהחיינו או שצריך לברך מחיה המתים, אז אומר שאדם רואה את חברו ומברך מחיה המתים – "מה?! אני מת?!?" ירגיש לא טוב חברו, לכן אמרו שיברך בלי שם ומלכות. אבל אם אדם רואה חכם מחכמי התורה שהוא באמת חכם חשוב, אז יכול לברך "שחלק מחכמתו ליראיו" ויכול לברך את זה גם עם שם ומלכות. ואם אדם מסופק בחכם הזה, אז אם יגיד "ברוך אתה ה'" בלי שם ומלכות אז החכם יקפיד עליו, ויאמר וכי אני לא חכם גדול?! אתה עושה אותי בלי שם ומלכות?! או שיברך בלחש ולא בקול רם, או שיברך ויאמר לו תראה אני מסופק אולי כתוב בבן איש חי אולי הברכות האלה לא זה... ויאמר לו את זה בכדי לפייס אותו.

בכל אופן, הברכה הזאת נתקנה כשבח לבורא עולם, וגם מוסר לאותו חכם. אותו חכם שבקי בכל – אז בא האדם ואומר למה הוא חכם ואני לא חכם?! אומרים לו: הקדוש ברוך הוא חלק מחכמתו, תתפלל לקדוש ברוך הוא שגם לך יתן חכמה. ואותו חכם שלא מתפאר הרבה – ה' נתן לו חכמה, מה אתה מתפאר הרבה? בכל אופן אומרים לו לאדם: גם אתה יכול להגיע למדרגה

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!
שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

